

Monitoren met de hengel

De waarde van hengelsingstrategie

Tekst: Toine Aarts en
Jorrit Venema

Fotografie: Sportvisserij Nederland

Sportvisserij Nederland zet zich momenteel in om zo veel mogelijk vangstgegevens gestructureerd te verzamelen. De kwaliteit moet worden gewaarborgd door het geven van cursussen visherkenning, het uitdelen van visherkenningsgidsen en datacontrole. Vraag is hoe waardevol de data uiteindelijk zijn. Toine Aarts en Jorrit Venema gaan in op het belang van hengelsingstrategie.

Sportvisserij houden graag hun vangsten bij. Sinds jaar en dag worden notitieblokjes, schriften en boekjes gevuld met gegevens zoals de gevangen soorten, lengtes en gewichten. Ook tijdens viswedstrijden worden om de uitslag te bepalen vangstgegevens genoteerd. Uitgaande van een relatie tussen de aanwezige visstand en de vangst kan de vraag worden gesteld in hoeverre

hengelsingstgegevens kunnen worden gebruikt voor het monitoren van de visstand.

Centraal en gestandaardiseerd

Sportvisserij Nederland ondersteunt het registreren van vangstgegevens door het beschikbaar stellen van materialen zoals meetplankjes, registratieboekjes en visherkenningsgidsen. Daarnaast worden ook

visherkenningscursussen gegeven. Dit jaar is er een start gemaakt met het centraal en gestandaardiseerd verzamelen van hengelsingstgegevens. Tegelijkertijd wil Sportvisserij Nederland hengelsingstrategie, afgekort HVR, actief stimuleren en de kwaliteit ervan verbeteren. Op diverse plaatsen in Nederland worden overigens al jaren vangsten geregistreerd. Hoewel de betref-

Snoekbaarsvisserij helpen door het registreren van vangsten mee een beter inzicht in de snoekbaarsstand te krijgen.

fende hengelsportorganisaties hier veel tijd en energie in steken ontbreekt een duidelijke lijn en doet ieder dit volgens een eigen methode. Standaardisatie moet er toe leiden dat gegevens onderling vergelijkbaar worden.

Centrale website

Via de website www.vangstenregistratie.nl kunnen zowel hengelsportorganisaties als individuele sportvissers hun vangsten digitaal registreren. De sportvisser krijgt toegang tot een persoonlijk logboek, waarmee hij op een interactieve en gebruiksvriendelijke wijze zijn vangstgegevens kan bijhouden. Doordat de ingevoerde vangstgegevens aantrekkelijk worden gepresenteerd en geanalyseerd, en gebruikers onderling allerlei gegevens kunnen uitwisselen, ontvangt de visser een voortdurende persoonlijke prikkel om zijn vangsten te (blijven) registreren.

De hengelsportorganisatie (zoals een hengelsportvereniging) krijgt op de website toegang tot een beheersysteem waarmee de wateren en rapporteurs van de organisatie kunnen worden beheerd. Sportvissers die bovengenoemd logboek gebruiken, kunnen hun vangsten direct aan de betreffende organisatie doorgeven. De organisatie kan met de beheerpagina's vervolgens de binnengekomen data op haar eigen wateren opvragen en analyseren.

Sportvisserij Nederland heeft in dit systeem een centrale beheertaak in het toekennen van toegangsgegevens aan hengelsportorganisaties. Daarnaast kan Sportvisserij Nederland de data van de deelnemende hengelsportorganisaties opvragen en analyseren.

Bovengenoemde instrumenten op deze website vormen als geheel de applicatie HVR-Online. Deze applicatie is centraal opgebouwd, maar kan wel tot op organisatie- en zelfs waterniveau worden beheerd. Sportvisserij Nederland is niet alleen in staat om hengelangstregistratie projectmatig en gefaseerd op

poten te zetten, maar kan ook specifiek onderzoek doen naar aanwezige vangstgegevens in een gebied of watersysteem waar dan ook in Nederland.

HVR in de praktijk

Uit diverse praktijkvoorbeelden blijkt dat HVR effectief kan worden gebruikt als monitoringsinstrument en onderdeel van het visstandbeheer. Een paar voorbeelden.

In Flevoland werkt Sportvisserij Nederland en de regionale hengelsportfederaties samen met het waterschap Zuiderzeeland bij het actueel houden van de digitale vis-senatlas www.visseninflevoland.nl. Hier werden al oudere hengelangstgegevens gebruikt. In de nieuwe structuur wordt het eenvoudigere verzamelde gegevens aan te leveren.

Tijdens de **Week van de Brabantse vissen** zijn in samenwerking met 18 hengelsportverenigingen en de federatie Zuidwest Nederland in iets meer dan een week tijd 35 evenementen georganiseerd waarbij hengelangstgegevens zijn verzameld. Er zijn jeugdwedstrijden, jeugdritten en gewone wedstrijden georganiseerd. De coördinatoren hebben een korte cursus visherkenning gehad en zijn voorzien van teilen, meetplankjes, etc. De gegevens worden o.a. beschikbaar gesteld voor de vis-senatlas Noord-Brabant.

In de provincie Friesland worden met de hengel gevangen snoekbaarzen geregistreerd om zicht te krijgen op de ontwikkeling van het snoekbaarbestand. De gegevens kunnen als bouwsteen voor een duurzame visserij worden gebruikt voor het vaststellen van vangstquota's voor de beroepsvisserij.

In het project **Haalbaarheidsstudie Publieke Participatie bij vismonitoring** werkt Sportvisserij Nederland samen met Stichting RAVON aan een onderzoek naar de moge-

Viswedstrijden zijn een belangrijke bron van informatie over de visstand.

lijkheden om vrijwilligers een rol te laten vervullen bij vismonitoring. Uit het onderzoek moet bovendien blijken of de gegevens van waarde zijn voor KRW-monitoring en of Natura 2000 inventarisaties. Het project wordt gesubsidieerd door RIZA, de Gegevensautoriteit Natuur van LNV en de STOWA.

In een aantal gebieden wordt in het project gericht ingezet op het opzetten van een vrijwilligersnetwerk, en de hengelsportverenigingen en individuele vissers aan te sluiten bij de structuur zoals beschreven. De eerste resultaten qua deelname zijn bemoedigend. Zowel in het IJperveld als in Gelderland en Flevoland

blijken verenigingen en sportvissers bereid om mee te doen.

De eerste gegevens stromen binnen. Een doorlopende monitoring door sportvissers zal, mogelijk als aanvulling op de reguliere visstandbemonsteringen, welke minimaal één in de zes jaar moeten plaatsvinden, in onze ogen zeker bijdrage aan de inzichten. Door de sportvissers voldoende kennis over vissoorten bij te brengen en ook de vangstinspanning nauwkeurig bij te houden is het streven om de kwaliteit van de gegevens zo hoog te krijgen. Deze groep kan via HVR een waardevolle bijdrage aan het ecologische waterbeheer leveren. **V**

Over de auteurs

Toine Aarts is als bioloog werkzaam bij Sportvisserij Nederland. Naast zijn werk als ecooloog is hij gespecialiseerd in informatiesystemen en heeft hij aan de basis gestaan van Piscaria, de landelijke database voor de opslag van visgegevens.

Jorrit Venema is eigenaar van het softwarebedrijf "Wartel Digitale Communicatie" (www.wartel.nl). Wartel heeft HVR Online en www.vangstenregistratie.nl ontwikkeld.

Sportvisserij Nederland verzorgt visherkenningscursussen als basis voor HVR.